IV
№ 1185,1

ПЛОВДИВ
Инв.№ 147
1946

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДѢЛИЕТО И ДЪРЖАВНИТѢ ИМОТИ
ИНСТИТУТЪ ЗА ЗАЩИТА НА РАСТЕНИЯТА

СЛЕДЪ КАТО ПРОЧЕТЕШЪ ТОВА УПЖТВАНЕ, ПРЕДАЙ ГО НА ПРИЯТЕЛИТѢ СИ, ЗА ДА ГО ПРОЧЕТАТЪ И ТѢ.

УПЖТВАНЕ № 44

Попово прасе (рачецъ) и борба съ него

Поповото прасе е всеобщо познатъ и много разпространенъ неприятель на растенията. Отъ него страдатъ почти всички културни растения, особено младитѣ и нѣжни растения, но най-много зеленчуцитѣ, тѣхнитѣ разсади, както и разсадитѣ на тютюна и цвѣтята. Сжщо така, то често причинява голѣми поражения и въ семенилищата на овощнитѣ и горски разсадници.

Животъ и развитие. Поповото прасе живѣе предимно въ рохкавитѣ, пѣсъчливи и умѣрено влажни почви, а избѣгва твърдитѣ, глинести и чакълести почви, както и много влажнитѣ и съвсемъ сухитѣ. Най-много то се размножава въ мѣста, кждето има много оборски торъ. По-голѣмата часть отъ живота си то прекарва въ земята и само понѣкога нощемъ излиза на повръхностьта и то главно презъ май и юний, когато женското се оплодява. Следъ оплодяването женското издълбава спираленъ ходъ въ земята, разположенъ 10—15 см. на дълбоко, който завършва съ гнѣздо, съ вжтрешна вмѣстимость колкото кокоше яйце, съ загладени стени. Въ зависимость отъ мѣстото, гнѣздото се намира на дълбочина отъ 10 см. до 1 м. Отъ гнѣздото се отдѣлятъ нѣколко хода въ различни посоки. Въ гнѣздото женското снася 200—300 яйца, отъ които следъ една-две седмици се излюпватъ малки бѣли ларви. При майчината грижа, ларвитѣ живѣятъ заедно въ продължение на три седмици следъ което, изоставени отъ майката, тѣ се разпръскватъ въ различни посоки изъ жилището. Преди настжпване на зимата, незавършили развитието си попови прасета преминаватъ дълбоко въ земята, понѣкога до 1 м., кждето прекарватъ зименъ сънь. Тѣ предпочитатъ да прекаратъ зимата въ мѣста изобилно наторени съ оборски торъ. Презъ мартъ младитѣ попови прасета се събуждатъ, ставатъ много деятелни, израстватъ имъ криле, къмъ срѣдата на май достигатъ пълна възрасть и почватъ да се оплодяватъ. Така че

УНИВЕРСИ
БИБЛИО
ПЛОВ

цѣлото развитие на поповото прасе се извършва въ една година.

Хранителенъ режимъ. Младитѣ попови прасета сѫ твърде лакоми и се хранятъ предимно съ животинска храна, като различни червеи, ларви и възрастни насѣкоми, които се срѣщатъ въ земята. Възрастнитѣ попови прасета се хранятъ по-малко и ядатъ, въ зависимость отъ условията, както растителна, така и животинска храна. Понѣкога тѣ се ядатъ и едни други. Освенъ прѣко, поповото прасе вреди на растенията и чрезъ разбъркване на почвата при образуване на подземнитѣ си ходове, чрезъ което размѣства и разкъсва подземнитѣ части на растенията и така често унищожава цѣли култури. Изобщо, поповото прасе е едно отъ най-врѣднитѣ насѣкоми.

Срѣдства за борба

Срещу поповото прасе сѫ познати много изпитани срѣдства, стига тѣ да бѫдатъ правилно и навреме употрѣбени.

1. **Примамка отъ парижка зеленина и брашно.** Размѣсватъ се добре една часть парижка зеленина съ 2 части пшеничено брашно, къмъ смѣстьта се прибавя постепено слънчогледово или друго растително масло и се размѣсва докато се получи еднообразно тѣсто. Това тѣсто се източва на дълги пръчици и нарѣзва на хапчета, малко по-голѣми отъ едри царевични зърна. Така приготвенитѣ хапчета се оставятъ 1—2 часа на сѣнка, за да повтвърдеятъ и привечерь се поставятъ въ ходоветѣ на поповото прасе. Затова, най-добре е, примамката да се приготвя следъ обѣдъ къмъ 3 часа. Хапчетата се поставятъ така: кѫдето се забележатъ ходове, съ пръстъ или съ малко садило, по тѣхъ се правятъ дупки на около 30 см. една отъ друга, въ които се поставя по едно хапче и се покрива съ земя. Следъ поставянето на хапчетата съ специална дъсчица се притиска и изравнява повърхностьта на земята. Презъ нощьта поповитѣ прасета преминаватъ презъ претѫпканитѣ имъ ходове и ядатъ отъ храната. Младитѣ умиратъ въ самитѣ ходове, но по-възрастнитѣ и малко ялитѣ излизатъ и умиратъ на повърхностьта. Последнитѣ трѣбва да се събератъ и поставятъ обратно въ ходоветѣ, кѫдето ще бѫдатъ изядени отъ живитѣ. Съ това се избѣгва отравянето на домашнитѣ птици, които биха ги изкълвали и се подпомага изчистването на поповото прасе.

2. **Примамка отъ парижка зеленина и царевица.** Единъ килограмъ сдробена на едро царевица се сварява до омекване и следъ изцеждането на водата се размѣсва добре съ 40 грама парижка зеленина. За привличане на поповото прасе, къмъ така приготвената примамка се прибавя малко слънчогледово масло. Нѣкои препоръчватъ да се прибави

и малко ситно стрита захарь. Тази примамка се употрѣбява предимно въ мѣста, кѫдето ще се засѣва или разсажда разсадъ, който се застрашава отъ поповото прасе, като се разхвърля и заравя изъ лехитѣ. Но тя може да се употрѣби и въ последствие, като се разхвърля изъ между разсада привечерь, следъ поливането му.

Само чрезъ едно поставяне на отровни примамки не всички попови прасета могатъ да се изтровятъ. Затова, поставянето на примамкитѣ трѣбва да се повтори и продължи до пълното имъ премахване. Тѣзи примамки сѫ изпитани на много мѣста въ страната, особено отъ градинаритѣ въ зеленчуковитѣ райони, въ тютюневитѣ опитни полета и отъ тютюнопроизводителитѣ. По-добри резултати сѫ получени отъ парижка зеленина и брашно. Тѣ трѣбва да бѫдатъ употрѣбени веднага щомъ се забележи деятелность на поповото прасе, въ началото и презъ първата половина на пролѣтьта, преди да има буйна растителность. По-късно, презъ втората половина на пролѣтьта и презъ лѣтото, тѣ действатъ много слабо, защото презъ това време поповото прасе лесно намира друга храна. Тогава се препоръчватъ следнитѣ срѣдства:

3. **Примамване съ сѫдове.** Изъ заразенитѣ мѣста, изъ лехитѣ и въ пѫтекитѣ между лехитѣ се заравятъ дълбоки празни сѫдове-гърнета, саксии, кутии отъ консерви и др. така, че тѣхната повърхность да бѫде наравно или малко по-низко отъ повърхностьта на земята и въ тѣхъ се налива до 1/3 вода. Нощемъ, при движението си, поповитѣ прасета попадатъ въ тѣзи сѫдове и на сутриньта се излавятъ и унищожаватъ. Този начинъ за борба съ поповото прасе трѣбва да бѫде прилаганъ само презъ периода на движението му по повърхностьта на земята (май и юний). Презъ друго време на лѣтото той не дава резултати. У насъ, този начинъ е практикуванъ и при неговото правилно и навременно прилагане, съ единъ само сѫдъ, презъ една нощь може да се уловятъ 40—50 екземпляра попови прасета.

4. **Унищожаване на гнѣздата.** Гнѣздата на поповото прасе, въ които се намиратъ яйцата или младитѣ ларви, могатъ да бѫдатъ намѣрени чрезъ проследяване на ходоветѣ му, било съ пръстъ или съ малка пръчица, било чрезъ внимателно разкопване на площьта, въ която се намиратъ. Намѣрени гнѣздата се разрушаватъ и намиращитѣ се въ тѣхъ яйца и ларви се унищожаватъ. Това трѣбва да се направи наскоро следъ като поповото прасе снесе яйцата си. У насъ, това време е втората половина на м. юний и първата половина на м. юлий.

5. **Наливане въ ходоветѣ течно масло и вода.** Въ отдѣлнитѣ ходове се налива по 1—2 гр. евтино течно масло и веднага следъ това вода; чрезъ това намиращото се въ гнѣздото попово прасе се задушава и умира или пъкъ излиза

на повърхността на земята, където също се убива. Този начинъ за борба съ поповото прасе се практикува у насъ и дава резултати.

6. **Примамване съ прѣсенъ конски торъ.** Къмъ края на лѣтото, преди изстиване на времето, въ мѣстата, където се срѣща поповото прасе се изкопаватъ ями, дълбоки 35—40 см. и широки 70 см., които се запълватъ съ прѣсенъ конски торъ и се засипватъ съ земя. Въ тѣзи ями ще се събератъ за зимуване всички попови прасета. Късно презъ есеньта, или рано на пролѣть, торътъ се разкопава и се избиватъ събралитѣ се за зимуване попови прасета.

Много благоприятно условие за размножаването и разпространението на поповото прасе е безразборното разхвърляне на оборски торъ изъ градинитѣ. За избѣгване на това въ всѣко стопанство е необходимо да има специално цементирано торище, недостжпно за поповото прасе. Съ това, не само че тора ще бжде използуванъ по-пълно, но и ще се избѣгне той да бжде мѣсто за привличане и размножаване на поповото прасе.

П. Чорбаджиевъ

Овощари,

Болеститѣ и неприятелитѣ на земедѣлскитѣ култури намаляватъ силно вашитѣ доходи. Противъ много отъ тѣхъ науката е дала сигурни и евтини срѣдства. Съ малки усилия вие можете да се гарантирате противъ повреди отъ болести и неприятели, и да увеличите доходитѣ си. Болеститѣ и неприятелитѣ по земедѣлскитѣ култури не се дължатъ на времето или на грѣшки въ обработката. Тѣ се причиняватъ отъ разни паразити, както тѣзи при човѣка и животнитѣ. Не оставяйте болеститѣ и неприятелитѣ да ви лишаватъ отъ плодоветѣ на вашия трудъ, а се отнасяйте редовно за съветъ до **Института за защита на растенията**, който дава съвети и упжтвания безплатно.

Адресътъ на Института е:

ИНСТИТУТЪ ЗА ЗАЩИТА НА РАСТЕНИЯТА

Булевардъ „Князъ Симеонъ Търновски“, № 2 — София

Пощенска кутия № 238

Телефонъ 2-32-62

Материали за изследване, на тежесть до 500 грама, да се изпращатъ като мостра безъ стойность, като се придружаватъ винаги съ изчерпателна обяснителна бележка (освенъ отдѣлно изпратеното писмо).

4590 1939